

ДОКТОРСКИ СТУДИИ СТУДИСКА ПРОГРАМА

АГРОЕКОНОМИКА

СТРУКТУРА НА СТУДИСКАТА ПРОГРАМА СОГЛАСНО ПРАВИЛНИКОТ ЗА ОРГАНИЗИРАЊЕ НА ДОКТОРСКИ СТУДИИ НА ЕДИНИЦАТА, БРОЈОТ НА ПРЕДВИДЕНИ ПРЕДМЕТИ И СТЕКНАТИ КРЕДИТИ, КАКО И БРОЈОТ НА КРЕДИТИ СТЕКНАТИ СО ИЗРАБОТКАТА НА ДОКТОРСКИОТ ТРУД

I ГОДИНА		
1 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Задолжителен предмет (стекнување генерички знаења)	4
2	Задолжителен предмет (стекнување генерички знаења)	4
3	Изборен предмет (поле и област на истражувањето)	11
4	Изборен предмет (поле и област на истражувањето)	11
Вкупно		30
2 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Задолжителен предмет (стекнување генерички знаења)	4
2	Изборен предмет (поле и област на истражувањето)	8
3	Докторски семинар со презентација	2
4	Истражување (за подготовка на тема за докторска дисертација)	14
5	Годишна конференција со презентација на извештај	2
Вкупно		30
II ГОДИНА		
3 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Подготовка и поднесување на пријава за тема на докторската дисертација и истражување	28
2	Докторски семинар со презентација на извештај	2
Вкупно		30
4 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Работилница за истражувачка практика	3
2	Истражување и објавување резултати	25
3	Годишна конференција со презентација на извештај	2
Вкупно		30
III ГОДИНА		
5 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>

1	Истражување и објавување резултати	28
2	Докторски семинар со презентација на извештај	2
Вкупно		30
6 Семестар		
<i>Реден број</i>	<i>Активност</i>	<i>ЕКТС</i>
1	Работилница за истражувачка практика	3
2	Истражување и пишување на тезата	25
3	Годишна конференција со презентација на извештај	2
Вкупно		30

ЛИСТА НА ПРЕДМЕТИ НА СТУДИСКА ПРОГРАМА: АГРОЕКОНОМИКА

Задолжителни предмети за стекнување на општи генерички знаења и вештини за истражување организирани од школата за докторски студии		
Предмет	Кредити	Наставник
Научно-истражувачка етика	4	Наставник од листата на УКИМ
Научно-истражувачки методи	4	Проф. д-р Ана Котевска, Доц. д-р Ана Симоновска
Статистика	4	Проф. д-р Драган Ѓошевски, Доц. д-р Ана Симоновска
Изборни предмети од полето и областа на истражувањето		
Предмет	Кредити	Наставник
Маркетинг менаџмент во земјоделството	11	Проф. д-р Ненад Георгиев, Доц. д-р Марина Нацка
Финансирање и трошоци на земјоделскиот и руралниот развој	11	Проф. д-р Драган Ѓошевски , Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа
Деловни системи во земјоделството	8	Проф. д-р Миле Пешевски, Доц. д-р Ивана Јанеска Стаменковска
Национална и меѓународна аграрна политика	11	Проф. д-р Драги Димитриевски, Проф. д-р Емил Ерјавец
Рурална економија	8	Проф. д-р Јован Аждерски, Доц. д-р Емељ Туна

Предметните програми, со краток опис на содржините се дадени во Прилог 3.

СТУДИСКА ПРОГРАМА

АГРОЕКОНОМИКА

- ПРИЛОГ 3 -

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Статистика			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I или II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф. д-р Драган Гошевски, Доц. д-р Ана Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни општи предзнаења од МАТЕМАТИКА, СТАТИСТИКА			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот има за цел да ги воведо студентите во напредни статистички анализи и обработка на податоци.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед. Дефинирање на статистика, Примена на статистика, Видови на податоци, Квалитет на податоци, Формулирање на проблеми во статистички истражувања, Постапка за статистички истражувања, Големина на примерок, Случаен распоред. Статистичка анализа. Дескриптивна статистика, Мултиваријациона анализа, Статистичка инференција, Анализа на истражување на податоци, Статистички тестови, Оценка на параметри, Интервал на доверба, Релација помеѓу тестови и оценки, Теорија на одлуки, Трансформации во регресиона анализа, Трансформација на експериментални податоци, Факторијални опити.				
12.	Методи на учење:Предавања поддржани со компјутерски и видео презентации, ќе се практикуваат дискусии, изработка на групни и индивидуални семинарски работи, студии на случај, консултации, гостин на предавања, одбрана на проектна задача итн. Вежбите ќе бидат лабораториски и теренски. Ќе се практикуваат форуми, дискусии, и консултации.				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	4 ЕКТС x 30 часови = 120 часови			
14.	Распределба на расположливото време	30+30+15+15+30 = 120 часови (3+2)			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30	часови
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30	часови
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	15	часови
		16.2	Самостојни задачи	15	часови
		16.3	Домашно учење	30	часови
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови		60	бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		30	бодови
	17.3	Активност и учество		10	бодови

	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	До 50 бода	5 (пет)	(F)
		Од 51 бода до 60 бода	6 (шест)	(E)
		Од 61 бода до 70 бода	7 (седум)	(D)
		Од 71 бода до 80 бода	8 (осум)	(C)
		Од 81 бода до 90 бода	9 (девет)	(B)
		Од 91 бода до 100	10 (десет)	(A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит	Редовно следење на настава		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски или Англиски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Анонимна анкета на студентите		
22.	Литература			
	Задолжителна литература			
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
22.1	1.	Драган Ѓошевски	Статистика практикум	2005
	2.	Dr. Stevan Hadzivukovic Dr. Katarina Cobanovic	Statistika: principi i primena	Univerzitet u novom sadu 1994
	Дополнителна литература			
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
22.2	1.	Славе ристески	Статистика за бизнис и економија	Економски факултет 1999

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Научно-истражувачки методи			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I или II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	4
8.	Наставник	Проф.д-р Ана Котевска, Доц. д-р Ана Симоновска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): На студентите предметот им овозможува стекнување знаења од теоретска и практична примена на научно-истражувачките методи во агроекономиката и за методите на собирање примарни и секундарни податоци. Исто така, цел на предметната програма е студентите да се научат на обработка на податоците, како и на коментирање и донесување правилни заклучоци од истражувањата.				
11.	Содржина на предметната програма: Поим и улога на научно-истражувачките методи. Теориско-методолошки пристап на науката. Функција на научно-истражувачките методи. Научна парадигма. Поим на методолошките постапки и фази во истражувањата. Карактеристики на основните елементи на науката. Процес на создавање. Главни правци во научните сознанија. Критериуми на научноста. Тек на истражувањата. Методи на прибирање податоци. Методи на обработка и анализа на податоци. Пишување на научни и стручни статии.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	120			
14.	Распределба на расположливото време	30+0+30+30=240			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	30 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови			50 бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови

	17.3	Активност и учество			10 бодови
18.	Критериуми за оценување(бодови/оценка)	до 60 бода		5 (пет)	(F)
		од 60,1 бода до 68 бода		6 (шест)	(E)
		од 68,1 бода до 76 бода		7 (седум)	(D)
		од 76,1 бода до 84 бода		8 (осум)	(C)
		од 84,1 бода до 92 бода		9 (девет)	(B)
		од 92,1 бода до 100 бода		10 (десет)	(A)
19.	Услов з потпис и полагање на завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски или Англиски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Резимирање на наставата од претходните предавања		
22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1	1.	Š.ŠomoŃi, N. Novković, Marija Kraljević-Balalić, Karolija Kajari	Uvod u naučni metod	Poljoprivredni Fakultet, N. Sad	2004
	2	Sheila C. Dow	Ekonomska metodologija	Politička kultura, Zagreb	2005
	3	M. Blaug	The methodology of Economics, or How Economists Explain.	Cambridge University Press.	1980
	Дополнителна литература				
22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Рурална економија			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар	I година / II семестар	7.	Број на ЕКТС Кредити	8
8.	Наставник	Проф. д-р Јован Аждерски, Доц. д-р Емељ Туна			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршени магистерски студии Кандидатот треба да има познавања од Основи на економија или Принципи на економија			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот Рурална економија како нова научна дисциплина е пред нови предизвици. Емпиријата со своите ретроградни, регионални и рурални реперкусии е пред теоријата која треба допрва да даде одговор на отворените прашања. Со валоризација на рамномерноста како социјална и економска вредност ќе се реализира и вистинскиот хуман, демократски аспект на развојниот процес, а тоа е признавањето на правото на секој регион или област, држава, континент, да ги ефектуира своите развојни потенцијали во согласност со автентичните развојни потреби. Токму затоа, Руралната економија, во рамките на дефинираниот предмет и содржина, треба да придонесе кон теоретско расветлување на основните рурални прашања, проблеми, методи што се предмет на оваа област.				
11.	Содржина на предметната програма: Дефинирање на предметот; Развој на современи теоретски концепции за регион ален развој; Локациона анализа; Анализа на детерминантите на современиот регионален развој; Мобилност на ресурсите; Социјални фактори и регионалниот развој; Регионална политика; Градот и руралниот развој; Политика на децентрализација на локалната самоуправа; Регионален развој на Република Македонија.				
12.	Методи на учење: теоретска настава, практична презентација				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	240 часа			
14.	Распределба на расположливото време	30+30+30+30+120 часа			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на	16.1	Проектни задачи	30 часови	

	активности	16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	120 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови		50 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)		40 бодови	
	17.3	Активност и учество		10 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		До 50 бода	5 (пет)	(F)
			Од 51 бода до 60 бода	6 (шест)	(E)
			Од 61 бода до 70 бода	7 (седум)	(D)
			Од 71 бода до 80 бода	8 (осум)	(C)
			Од 81 бода до 90 бода	9 (девет)	(B)
			Од 91 бода до 100	10 (десет)	(A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и одбранета, самостоја проектна задача		
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Прашалник за оценување на предметот од страна на студентите		
22.	Литература				
	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.1	1.	Наталија Николовска	Регионална економија	Економски факултет Скопје	2000
	2.	Вилјам А. Галстон Карен Џ. Бехлер	Рурален развој на САД	МАГОР ДОО, Скопје	2009
	3.	Еван Н. Драмонд Џон В. Гудвин	Земјоделска економија	Издавачки центар ТРИ	2010
	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
22.2	1.	Таки Фити	Основи на економија	Економски факултет, Скопје	Трето издание 2010
	2.	Панче Јовановски	Принципи на економија	Европски Универзитет	2009

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Маркетинг менаџмент во земјоделството			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус докторски студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I семестар	7.	Број на ЕКТС Кредити	11
8.	Наставник	Проф. д-р Ненад Георгиев Доц. д-р Марина Нацка			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни познавања од областа на маркетингот и менаџментот			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Со проучување на оваа дисциплина студентите ќе се стекнат со теориски и апликативни знаења од областа на современата теорија и практичната примена на теоријата на пазарните структури и однесувањето на потрошувачите на земјоделско – прехранбените производи, теоријата на процесот на управување во агромаркетингот, и теоријата на стратески менаџмент.				
11.	Содржина на предметната програма: Разбирање на управувањето со агромаркетинг. Истражување на агромаркетингот. Потрошувачот во агромаркетинг истражување. Истражување на однесувањето на потрошувачите. Стратески планирање на агромаркетинг активностите. Агромаркетинг и глобализација на светското стопанство. Агромаркетинг стратегии во глобалното стопанство. Организација на агромаркетинг активности. Контрола и ревизија на агромаркетинг активности. Разбирање на моделот на стратески менаџмент, влијанието на макро-опкружувањето и организациската култура врз организациската стратегија. Можни насоки и избор на стратегија на национално и интернационално ниво. Иновациите и претприемништвото како избор. Методи и критериуми за евалуација на стратеските опции. Пристапи и елементи на процесот на развој на стратегија, менаџмент со ресурсите во процесот на развој на стратегијата, менаџмент со стратески промени.				
12.	Методи на учење: предавања поддржани со презентации, континуиран преглед на одбраната литература, интерактивни предавања, изработка и одбрана на самостојна проектна задача				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	11 ЕКТС x 30 часови = 330 часови			
14.	Распределба на расположливото време	40+30+30+30+200=330 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	40 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	200 часови	
17.	Начин на оценување				

	17.1	Тестови - 2			50 бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови
	17.3	Активност и учество			10 бодови
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	До 50 бода		5 (пет)	(F)
		Од 51 бода до 60 бода		6 (шест)	(E)
		Од 61 бода до 70 бода		7 (седум)	(D)
		Од 71 бода до 80 бода		8 (осум)	(C)
		Од 81 бода до 90 бода		9 (девет)	(B)
		Од 91 бода до 100		10 (десет)	(A)
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит			Предадена и одбранета проектна задача	
20.	Јазик на кој се изведува наставата			Македонски или Англиски	
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата			Прашалник за оценување на предметот од страна на студентот	
22.	Литература				
22.1	Задолжителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Kotler, P.	Управљање маркетингом	Накладничка куќа Мате д.о.о., Загреб	2006
	2.	Ђоровиќ, М., Томин, А	Тржиште и промет пољопривредних производа	Пољопривредни факултет, Београд	2009
22.2	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Stacey, R.D.	Strategic management and organisational dynamics: The challenge of complexity	Научна књига Београд	1989
	2.	Чернев, А.	Стратегиски маркетинг менаџмент	Арс ламина ДОО	2010
	3.	Одбрани трудови и поглавја од најновата литература			

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Деловни системи во земјоделството			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / II семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	8
8.	Наставник	Проф. д-р Миле Пешевски, Доц. д-р Ивана Јанеска Стаменковска			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): На студентите предметот им овозможува стекнување знаења од теоретска и практична примена на техничко-технолошкиот прогрес во глобалниот развој на деловните системи, визији, мисии, деловни политики, стратегии, тактики и задачи на деловните системи, неизвесности, ризици и несигурности, дизајнирање, организациско однесување, организациски промени и развој, организациска култура, комуникации и лидерства во деловните системи .				
11.	Содржина на предметната програма: Управување во трансферот на научните и технолошките достигнувања во деловните системи на земјоделската практика. Техники за управување со неизвесностите, ризиците и несигурноста.. Изнаоѓање модели, параметри и фактори на организацискиот дизајн, организациското однесување, организациските промени и развој на организациската култура, комуницирањето и лидерството во деловните системи Системски пристап во проучувањето на производните единици во земјоделството и прехранбената индустрија. Функционирање на деловните системи. Системски пристап во проучувањето на гранките и линиите во земјоделството и прехранбената индустрија. Производните системи како елемент на конкурентноста. Системски пристап во проучувањето на одредени подрачја-елементи на системот. Просторна дистрибуција на елементите. Усогласување на елементите со цел за оптимално функционирање на деловните системи. Вреднување на системите и избор на најповолно решение.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусионни групи, консултации)				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	240			
14.	Распределба на расположливото време	30+60+60+90=240			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	30 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	0 часови	

16.	Други форми на активности		16.1	Проектни задачи	60 часови	
			16.2	Самостојни задачи	60 часови	
			16.3	Домашно учење	90 часови	
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови			50 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови	
	17.3	Активност и учество			10 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		до 60 бода		5 (пет) (F)	
			од 60,1 бода до 68 бода		6 (шест) (E)	
			од 68,1 бода до 76 бода		7 (седум) (D)	
			од 76,1 бода до 84 бода		8 (осум) (C)	
			од 84,1 бода до 92 бода		9 (девет) (B)	
			од 92,1 бода до 100 бода		10(десет) (A)	
19.	Услов за потпис и полагање на завршен испит		Изработена и прифатена семинарска работа			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Резимирање на наставата од претходните предавања			
22.	Литература					
	Задолжителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.1	1.	Адигес И.	Креирање пословних система	Adizes Southeast Europe, Novi Sad	2003
		2.	Бајрлајн Џ., Шнибергер К., Озборн Д.	Принципи на агроиндустриски от менаџмент	Академски печат, Скопје	2009
		3.	Drucker P.	Menadžment za budućnost	Privredni pregled, Beograd	1995
	Дополнителна литература					
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	22.2	1.	Јанићијевиќ И.	Организационе промене и развој	ЦИД, Економски факултет, Београд	2002
		2.	Deakins D., Freel M.	Entrepreneurship and Small Firms	Mc Graw-Hill Education	2003
3.		Живковиќ Д., Пешевски М.	Предузетништво у агробизнису	Универзитет у Београду, Пољопривредни факултет, Београд	2011	

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Национална и меѓународна аграрна политика			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	11
8.	Наставник	Проф. д-р Драги Димитриевски Проф. д-р Емил Ерјавец			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Претходни познавања од областа на маркетингот и менаџментот			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Предметот треба да му овозможи на студентот разбирање на различни концепции при пристапот во формулирањето на аграрната политика. Студентот треба да ги запознае: еволуцијата и механизмите за имплементација на аграрната политика; мерките и инструментите во меѓународната пракса и националната и меѓународната аграрна политика				
11.	Содржина на предметната програма: Теорија на аграрната политика; Меѓународна трговија и аграрна политика; Заедничка аграрна политика на ЕУ (цели и механизми на ЗАП, реформи на ЗАП); Показатели на нивото на поддршка на земјоделството; Национална аграрна политика.				
12.	Методи на учење: Предавања поддржани со компјутерски презентации и со користење слајдови, интерактивни предавања, вежби, работа во тимови, студија на случај, гостин на предавања, самостојна изработка, одбрана на проектна задача, учење со помош на компјутер (разговор, форуми, дискусии групи, консултации)				
13.	Вкупен расположлив фонд на време	11 ЕКТС x 30 часови = 330 часови			
14.	Распределба на расположливото време	40+30+30+30+200=330 часови			
15.	Форми на наставните активности	15.1	Предавања – теоретска настава	40 часови	
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови	
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови	
		16.2	Самостојни задачи	30 часови	
		16.3	Домашно учење	200 часови	
17.	Начин на оценување				
	17.1	Тестови			50 бодови
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови
	17.3	Активност и учество			10 бодови

18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)	До 50 бода	5 (пет)	(F)
		Од 51 бода до 60 бода	6 (шест)	(E)
		Од 61 бода до 70 бода	7 (седум)	(D)
		Од 71 бода до 80 бода	8 (осум)	(C)
		Од 81 бода до 90 бода	9 (девет)	(B)
		Од 91 бода до 100	10 (десет)	(A)
19.	Услов з потпис и полагање на завршен испит	Предадена и одбранета проектна задача		
20.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски или Англиски		
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	Прашалник за оценување на предметот од страна на студентот		
22.	Литература			
	Задолжителна литература			
22.1	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
	1.	Наталија Богданов	Маѓународна искуства у транзицији аграрног сектора	Пољопривредни факултет, Београд
	Година			
	2007			
	Дополнителна литература			
22.2	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач
	1.	Одбрани трудови и поглавја од најновата литература		
	Година			

Прилог бр.3		Предметна програма од трет циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Финансирање и трошоци на земјоделскиот и руралниот развој			
2.	Код				
3.	Студиска програма	Агроекономика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Факултет за земјоделски науки и храна/Институт за агроекономика			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Трет циклус студии			
6.	Академска година/семестар	I година / I семестар	7.	Број на ЕКТС кредити	11
8.	Наставник	Проф. д-р Драган Гошевски , Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа			
9.	Предуслови за запишување на предметот	Завршен втор циклус академски студии			
10.	Цели на предметната програма (компетенции): Со проучување на оваа дисциплина студентите ќе се стекнат со теориски и апликативни знаења од областа на современата теорија и практика за финансирање на земјоделскиот и руралниот развој, како и со теориски модели на современо аграрно финансирање на ниво на фарма и на ниво на национална економија. Студентите исто така ќе се стекнат со компетенции за примена на теориски и апликативни знаења во доменот на управувањето, планирањето и анализата на трошоците.				
11.	Содржина на предметната програма: Вовед во земјоделски финансии. Принципи на земјоделски финансии и модерен агробизнис менаџмент. Менаџерски цели во агробизнисот. Финансиски менаџмент и мониторинг на агробизнисот. Гранична анализа во краткорочното планирање. • Напредно финансиско планирање и буџетирање. Користење на калкулациите на производните линии при планирање на ниво на фарма. Значење на микрокорпоративните финансии. Финансиски менаџмент во агробизнисот. Странски капитал во земјоделството и руралниот развој. • Финансиски пазари, посредници и институции во областа на земјоделството и руралниот развој. Обезбедување на извори за финансирање во земјоделството и руралниот развој. Управување со трошоците во рамки на претпријатијата и земјоделските стопанства. Традиционални концепти. Вистински, плански и стандардни трошоци. Директни и општи трошоци наспроти варијабилни и фиксни трошоци (споредби низ литературата). Реагибилност на трошоците. Системи на трошоци базирани врз активностите. Теорија и модели на динамиката на трошоците. Методи на утврдување на цените. Планирање на трошоците и финансискиот резултат со помош на анализа на точката на рентабилност. Контрола на трошоците. Управување со залихи. Управување со трошоците по активности. Примена на методот на симулација при планирањето и контролата на трошоците. Примена на информациски системи при финансирањето и управувањето со трошоците. Потреба од информации во однос на финансирањето и трошоците за успешен менаџмент и донесување одлуки. Апликативна примена на теоријата и анализата на финансирањето и трошоците во земјоделството и руралниот развој во научно-истражувачки контекст.				

12.	Методи на учење: Интерактивни предавања поддржани со презентации, континуиран преглед на соодветната литература, изработка и одбрана на самостојна проектна задача.					
13.	Вкупен расположлив фонд на време		11 ЕКТС x 30 ЧАСОВИ = 330 часови			
14.	Распределба на расположливото време		40+30+30+30+200 = 330 часови			
15.	Форми на наставните Активности	15.1	Предавања – теоретска настава	40 часови		
		15.2	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа	30 часови		
16.	Други форми на активности	16.1	Проектни задачи	30 часови		
		16.2	Самостојни задачи	30 часови		
		16.3	Домашно учење	200 часови		
17.	Начин на оценување					
	17.1	Тестови			50 бодови	
	17.2	Семинарска работа/проект (презентација: писмена и усна)			40 бодови	
	17.3	Активност и учество			10 бодови	
18.	Критериуми за оценување (бодови/оценка)		До 50 бода		5 (пет) (F)	
			Од 51 бода до 60 бода		6 (шест) (E)	
			Од 61 бода до 70 бода		7 (седум) (D)	
			Од 71 бода до 80 бода		8 (осум) (C)	
			Од 81 бода до 90 бода		9 (девет) (B)	
			Од 91 бода до 100		10 (десет) (A)	
19.	Услов з потпис и полагање на завршен испит		Изработена и одбранета самостојна проектна задача			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Прашалник за оценување на предметот од страна на студентот			
22.	Литература					
	22.1	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Stanley, B., Geoffrey, A.	Foundation of Financial Management	McGraw-Hill, New York	2008
		Steve, L., Chris, J.	Corporate Finance, Theory and practice, 7th edition.	Cengage Learning EMEA, London,	2008	
		Drury, C.	Cost and Management Accounting, An Introduction. Sixth Edition.	International Thomson Business Press, Oxford	2006	

22.2	Дополнителна литература				
	Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
	1.	Hansen, D.R., Mowen, M.M., Guan, L.	Cost Management: Accounting and Control	South-Western College Pub	2007
	2.	Миланов, М., Мариновска Стојческа, А.	Трошоци и калкулации во земјоделството	Земјоделски факултет - Скопје	2002
3.	Избор на соодветни научни трудови				